

بررسی تنوع ژنتیکی گل های نرگس (*Narcissus sp.*) ایران با استفاده از RAPD

مهرانگیز چهرازی، روح انگیز نادری، علی اکبر شاه نجات بوشهری، محمد اسماعیل حسینی

پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران

گل های نرگس بومی ایران که بسیار زیبا و معطر می باشند از قدیمی ترین گل های زینتی ایران بوده که قدمت آن ها به قبل از تاریخ هجری می رسد. هدف از این مطالعه بررسی تنوع ژنتیکی و قرابت بین و درون جمعیت های گل نرگس بومی (استان خراسان جنوبی، خوزستان، کهگیلویه و بویراحمد، فارس، مازندران و گلستان) و ارقام وارداتی با استفاده از نشانگرهای RAPD بود. DNA از برگ های تازه استخراج و جهت PCR با آغازگرهای تصادفی بکار برده شد. از میان ۵۰ آغازگر تصادفی، تنها ۱۲ آغازگر، چند شکلی مطلوب نشان دادند. برای ارزیابی تنوع ژنتیکی با استفاده از نرم افزار NTSYS با روش ضرایب تطابق ساده مبتنی بر گروه بندی UPGMA، تجزیه خوشه ای انجام شد. میانگین کل تشابه نشانگرهای RAPD مورد آزمایش برابر ۰/۸۱ و برای دو زیرخوشه بومی و غیربومی آن به ترتیب برابر ۰/۸۸ و ۰/۴۸ بود. در کلاستر حاصله از ژنوتیپ ها در ده گروه قرار گرفتند. چهار گروه عمده شامل: (۱) شهلای کازرون، شهلای بیرجند و شهلای کوه سفید کهگیلویه (۲) شهلای گچساران، شهلای شیراز، شهلای دیلار و کهگیلویه، شهلای برم الوان کهگیلویه، شهلای شیراز، شهلای بهبهان، شهلای شمال و شهلای اهواز (۳) مسکینک بهبهان، مسکینک اهواز و مسکینک کازرون (۴) پنجه گریه ای بهبهان، پرپر گچساران، پرپر شمال، پنجه گریه ای اهواز و پرپر بهبهان، جمعیت مسکین بهبهان، پرپر شیراز و چهار رقم وارداتی هر یک به طور انفرادی دسته های مجزایی را به خود اختصاص دادند. نتایج فوق نشان داد که تنوع جمعیت های غیر بومی در حد قابل و بیش از تنوع جمعیت های بومی می باشد. نظر به اینکه گسترده بودن پایه ژنتیکی نیازی اساسی در اصلاح گیاهان به شمار می رود، بنابراین لازم است که این موضوع در برنامه های اصلاحی این گیاه مورد توجه قرار گیرد.